

10674_page_32

Βεβαίως πρέπει να τονισθεί ότι η επιστροφή του Αρκαδίου από τη Ρώμη δεν επιβεβαιώνεται ιστορικά ούτε από τους συγχρόνους ούτε από τους μεταγενεστέρους ιστορικούς.

Το ίδιο ισχύει και για τη μετάβαση και τις προσφορές του Μεγάλου Θεοδοσίου στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου².

Ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Βοτανειάτης το έτος 1080 μ.Χ. εξέδωσε χρυσόβουλλο, στον οποίο τονιζόταν μεταξύ των άλλων ότι οι μοναχοί του Βατοπαιδίου, Αγίου Όρους αγωνίζονταν για τη βασιλεία των ουρανών, για το λόγο αυτό ήταν υποχρεωμένοι να μερμινούν για τη σωματική διατροφή τους, “ἵνα μὴ ἄτροφον τὸ σῶμα περιληφθέν ἀποστερήσῃ διαγωγῆν”, ότι “καθικετεύουν θερμῶς γιὰ τὴ γαληνότητα τοῦ κράτους”³, ότι ενδιαφέροντο για την πνευματική τους κατάσταση χωρίς αμέλεια, ιδιαίτερα όταν ήταν απαλλαγμένοι από τη φροντίδα των υλικών αγαθών έχοντας “δαψιλῆ τὰ τρόφιμα”. Για τους παραπάνω λόγους ο Βοτανειάτης δώρισε στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου πέντε κτήματα, “ἦγγουν τὸ Μετόχιον τὸ Περιθεώριον, ὃ τοῦ Σαλαμᾶ καλεῖται σὺν τὸ ἐντὸς αὐτοῦ Κάστρου Μετοχίῳ αὐτῆς”⁴.

Η ακριβής τοποθεσία του μετοχίου στο Περιθεώριο, το οποίο έφερε την ονομασία “τοῦ Σαλαμᾶ”, είναι δύσκολο να καθοριστεί σήμερα. Διότι η ονομασία “τοῦ Σαλαμᾶ” δεν συναντάται σε κανένα τοπωνύμιο της

Βατοπαιδίου, εμποδίστηκε να εισέλθει στην εκκλησία από μία φωνή που την “ἤλεγχε” στο μέρος εκείνο έκτισε το ναὸ του Αγίου Δημητρίου. Όταν έμαθε ο Αρκαδίδος από την αδερφή του Πλακιδία το θαῦμα, έστειλε στο Μοναστήρι “δοῦθηϊαν τῶν πατέρων καὶ ἀφιερῶματα διάφορα ἐχάρισε δὲ καὶ ἀγέλας ζῶων, καὶ ἄλλα πολλὰ εἰσοδήματα τῷ μοναστηρίῳ ἔδωκεν ἀκόμι (sic) καὶ τὸ ὠραιότατον μετόχιον εἰς τὸ Περιθεώριον, ὁμοῦ καὶ τὸ τέταρτον μέρος τῆς παραθαλάσσιας λίμνης καὶ ἐργαστήρια πέντε, μέσα εἰς τὸ καστέλι”. (Κομνηνός, *Προσκηνητάριον*, σ. 35). Ο Π. Παπαευαγγέλου σε ἄρθρο του “Ὀλίγα περὶ τοῦ Περιθεωρίου καὶ τῆς ὁμωνύμου ἐπισκοπῆς” (*Θρακικὰ Χρονικά* 5 (1960) 75-78) διατυπώνει την υπόθεση περὶ τῆς θέσεως τοῦ πρώτου Περιθεωρίου μεταξύ Αναστασιουπόλεως καὶ Πολυστύλου (Αβδήρων) καὶ αναφερόμενος στο μετόχι που δώρισε ο Αρκαδίδος στο Βατοπαιδί λέγει ὅτι το μετόχι αὐτὸ θα εἶναι ἀσφαλῶς ἡ νησίδα σὲν ὁποία ὑπάρχει ἡ μονὴ τοῦ Αγίου Νικολάου καὶ ἡ γύρω περιοχὴ που εἶναι σήμερα κτῆμα τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου. Νομίζουμε ὅτι ἡ υπόθεση αὐτῆ τοῦ Παπαευαγγέλου δρῖσκειται πληροῖστερα σὲν ἀλήθεια καὶ με τα νεότερα δεδομένα τοῦ Γεωργαντζῆ (Γεωργαντζῆς, *Συμβολή*, σ. 65ε.), καὶ τοῦ Μπακιριτζῆ (Μπακιριτζῆς, *Θράκη*, σ. 35), οἱ ὁποῖοι ταυτίζουν τὸ Πορτολάγος με τοὺς Πόρους καὶ τὴν Αναστασιούπολη με τὸ Περιθεώριο. Περισσότερα περὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ στα ἐπόμενα.

2. Συμυρνάκης, *Ἅγιον Όρος*, σσ. 427-428.

3. Α.Ι.Μ.Β., *Βοτανειάτης, Χρυσόβουλλο*.

4. Αὐτόθι.

Βεβαίως πρέπει να τονισθεί ότι η επιστροφή του Αρκαδίου από τη Ρώμη δεν επιβεβαιώνεται ιστορικά ούτε από τους συγχρόνους ούτε από τους μεταγενεστέρους ιστορικούς.

Το ίδιο ισχύει και για τη μετάβαση και τις προσφορές του Μεγάλου Θεοδοσίου στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου².

Ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Βοτανειάτης το έτος 1080 μ.Χ. εξέδωσε χρυσόβουλλο, στον οποίο τονιζόταν μεταξύ των άλλων ότι οι μοναχοί του Βατοπαιδίου, Αγίου Όρους αγωνίζονταν για τη βασιλεία των ουρανών, για το λόγο αυτό ήταν υποχρεωμένοι να μερμινούν για τη σαματική διατροφή τους, "ἵνα μὴ ἄτροφον τὸ σῶμα περιληφθέν ἀποστερήσῃ διαγωγῆν", ότι "καθικετεύουν θερμῶς γιὰ τὴ γαληνότητα τοῦ κράτους"³, ότι ενδιαφέροντο για την πνευματικὴ τους κατάσταση χωρίς αμέλεια, ιδιαίτερα όταν ήταν απαλλαγμένοι από τη φροντίδα των υλικών αγαθών έχοντας "δαμνὴ τὰ τρόφιμα". Για τους παραπάνω λόγους ο Βοτανειάτης δώρισε στην Ι. Μονή Βατοπαιδίου πέντε κτήματα, "ἦγουν τὸ Μετόχιον τὸ Περιθεώριον, ὃ τοῦ Σαλαμᾶ καλεῖται σὺν τὸ ἐντὸς αὐτοῦ Κάστρου Μετοχίῳ αὐτῆς"⁴.

Η ακριβὴς τοποθεσία του μετοχίου στο Περιθεώριο, το οποίο ἔφερε την ονομασία "τοῦ Σαλαμᾶ", εἶναι δύσκολο να καθοριστῆ σήμερα. Διότι η ονομασία "τοῦ Σαλαμᾶ" δεν συναντᾶται σε κανένα τοπωνύμιο της

Βατοπαιδίου, ἐμποδίσθη να εἰσέλθῃ στην ἐκκλησία ἀπὸ μὰ φωνὴ που την "ἤμελλε" στο μέρος ἐκεῖνο ἐκτίσῃ το ναὸ τοῦ Αγίου Δημητρίου. Ὅταν ἔμαθε ὁ Αρκαδιὸς ἀπὸ την ἀδερφή του Πλακαδία τὸ θαῦμα, ἔστειλε στο Μοναστήρι "δοῖθειαν τῶν πατέρων καὶ ἀμειρόματα διάφορα ἐχάρισε δὲ καὶ ἀγέλας ζῶων, καὶ ἄλλα πολλὰ εἰσοδήματα τῶ μοναστηρίου ἔδωκεν ἀκόμ (sic) καὶ τὸ ὑψαιότατον μετόχιον εἰς τὸ Περιθεώριον, ὁμοῦ καὶ τὸ τέταρτον μέρος τῆς παραθαλάσσιας λίμνης καὶ ἐργαστήρια πέντε, μέσα εἰς τὸ καστὲλ". (Κομνηνός, *Προσκηνητάριον*, σ. 35). Ο Π. Παλαεουγγέλου σε ἄρθρο του "Ὀλίγα περὶ τοῦ Περιθεωρίου καὶ τῆς ὁμωνύμου ἐπισκοπῆς" (*Θρακικὰ Χρονικά* 5 (1960) 75-78) διατυπώνει την ὑπόθεση περὶ τῆς θέσεως τοῦ πρώτου Περιθεωρίου μεταξύ Αναστασιουπόλεως καὶ Πολυστύλου (Ἀδδήρων) καὶ ἀναφερόμενος στο μετόχι που δώρισε ὁ Αρκαδιὸς στο Βατοπαιδὶ λέγει ὅτι τὸ μετόχι αὐτὸ θα εἶναι ἀσφαλῶς ἡ νησίδα στην ὁποία ὑπάρχει ἡ μονὴ τοῦ Αγίου Νικολάου καὶ ἡ γύρω περιοχὴ που εἶναι σήμερα κτῆμα τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου. Νομίζουμε ὅτι ἡ ὑπόθεση αὐτῆ τοῦ Παλαεουγγέλου δρῖσκεται πληροῦστερα στην ἀλήθεια καὶ με τα νεότερα δεδομένα τοῦ Γεωργαντζή (Γεωργαντζής, *Συμβολή*, σ. 65ε.), καὶ τοῦ Μπλακαρτζή (Μπλακαρτζής, *Θράκη*, σ. 35), οἱ ὁποῖοι ταυτίζουν τὸ Πορτολάγος με τὸς Πόρους καὶ την Αναστασιουπόλη με τὸ Περιθεώριο. Περισσότερα περὶ τὸν θέματος αὐτοῦ στα ἐπόμενα.

2. Σμυρνάκης, *Ἅγιον Ὄρος*, σσ. 427-428.

3. Α.Ι.Μ.Β., Βοτανειάτης, *Χρυσόβουλλα*.

4. Αὐτόθι.